

24.02.2025

Kiedy jutro nie jest projektem, tylko nadzieją. Rozmowa z prof. Hanną Serkowską (część 2)

W drugiej części rozmowy Marty Chojnackiej-Kuraś z Profesorem Hanną Serkowską, literaturoznawczynią i italianistką, autorką m.in. książki *Co z tą starością? O starości i chorobie w europejskiej literaturze i filmie* (2018), pytamy o to, czym są *ageing studies* (studia nad starzeniem się), dlaczego stygmatyzuje się ludzi starych, czy demencja zawsze musi być postrzegana jako strata i dlaczego potrzebujemy metafor, żeby mówić o chorobie.

24.02.2025

Medycyna, która działa przez komunikację. Rozmowa z prof. Hanną Serkowską (część 1)

Profesor Hanna Serkowska, literaturoznawczyni i italianistka, od około dekady zajmuje się medycyną narracyjną, związkami medycyny, zdrowia i choroby oraz literatury i sztuki. Co spowodowało, że zainteresowała się tą tematyką? Jakie doświadczenia życiowe i lekturowe miały na to wpływ? Dlaczego jej zdaniem powinno się mówić raczej o medycynie komunikacyjnej, a nie o narracyjnej? I jak postrzega rozwój medycyny narracyjnej (czy też komunikacyjnej) w innych krajach (m.in. we Włoszech i Holandii) oraz szanse na jej dalszy rozwój?

O osobistych doświadczeniach, spostrzeżeniach i refleksjach z profesorem Hanną Serkowską rozmawia Marta Chojnacka-Kuraś.

30.01.2025

Otwarte dane i nowe technologie w służbie dziedzictwa kulturowego

"Współczesne instytucje kultury stoją przed wyzwaniem redefinicji swoich zadań w obliczu postępującej cyfryzacji i rosnącego znaczenia otwartych danych. [...] Coraz częściej mówi się o konieczności adaptacji do nowych technologii, które nie tylko wspierają procesy archiwizacji i udostępniania zasobów, ale także umożliwiają tworzenie interaktywnych doświadczeń dla zwiedzających oraz prowadzenie zaawansowanych badań we współpracy z instytucjami sektora GLAM (*galleries, libraries, archives and museums*; pol. galerie, biblioteki, archiwa i muzea)" - czytamy w artykule dr Gabrieli Manisty na stronie operas.pl.

21.01.2025

Nowatorskie rozwiązania dla humanistyki i nauk społecznych - OPERAS Innovation Lab

"Innowacyjność to przede wszystkim otwartość i gotowość do tego, aby zmieniać zastaną rzeczywistość, poprawiać to, co się już nie sprawdza, a czasem także, aby całkowicie odrzucić stare i zrobić miejsce na nowe, bardziej aktualne zastosowania. Laboratorium innowacji OPERAS powstało po to, aby tę gotowość do zmian podsycać, stymulować i przekuwać w skuteczne i szeroko stosowane praktyki, metody i narzędzia" - pisze w swoim artykule na stronie operas.pl dr Magdalena Wnuk.

Zachęcamy do lektury!

20.12.2024

Spotkanie jako przywilej. Adrianna Beczek o medycynie narracyjnej w praktyce klinicznej

Spotkanie z pacjentem to przywilej. Rozmowa z człowiekiem, który jest w kryzysowej sytuacji, w trudnym, może najważniejszym momencie życia, jest wyjątkowym doświadczeniem.

28.10.2024

O kompetencjach polonisty inaczej, cz. 2 (rozmawiają Karolina Malinowska i Barbara Smoczyńska)

Zapraszamy do wysłuchania wyjątkowej rozmowy, między matką a córką. Karolina Malinowska - psycholożka, badaczka, analizująca w ramach projektu "Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata" ścieżki karier osób o wykształceniu polonistycznym, rozmawia z mamą - Barbarą Smoczyńską - dr nauk humanistycznych, nauczycielką akademicką i trenerką umiejętności psychospołecznych.

28.10.2024

O kompetencjach polonisty inaczej (rozmawiają Piotr Bordzoł i Karolina Malinowska)

Od wielu lat słyszymy, że świat przyspiesza, a zmiany są nieuniknione. Nowe zjawiska i trendy - technologia, sztuczna inteligencja, social media - idą w parze z odwiecznymi pytaniami o sens i kierunek egzystencji, niepewnością jutra, nienadążaniem za zmianami, potrzebą zachowania pierwiastka ludzkiego w świecie algorytmów i procedur.

12.10.2024

Między językiem a medycyną. Marta Chojnacka-Kuraś o medycynie narracyjnej i humanistyce medycznej

W opowieści pacjenta kryje się diagnoza. Czyj głos przez niego przemawia? Jakie jest miejsce narracji w komunikacji między lekarzem i personelem medycznym a pacjentem i jego rodziną?

Medycyna narracyjna to podejście, które pomaga w uzyskaniu odpowiedzi na te pytania i doskonaleniu naszych kompetencji komunikacyjnych. Odgrywa coraz większą rolę w systemach ochrony zdrowia na całym świecie (na Uniwersytecie Columbia stanowi już odrębny kierunek studiów, zob. [Academics | Master's Degrees Narrative Medicine | Columbia University School of Professional Studies](#)). Ma ona ogromny potencjał już dzięki temu, że uczy podmiotowego podejścia do pacjenta, zakładającego postawę uważności i szacunku do jego narracji o bólu, cierpieniu, o osobistym doświadczeniu.

03.10.2024

Podcast "Polonistyka zaangażowana"

Polonistyka daje narzędzia, by odnaleźć się w świecie, pomóc go zrozumieć, zapobiec wykluczeniu i osamotnieniu, dlatego Zespół projektu „Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata” postanowił włączyć się w szukanie odpowiedzi na problemy współczesności i skoncentrować się na indywidualności człowieka, na odzyskaniu więzi, kontaktów międzyludzkich i poczuciu tożsamości, na poszanowaniu zasad otwartości i dostępności, a także inkluzywności w otaczającym nas świecie.

08.08.2024

Dostęp radykalnie otwarty i etyka troski. Rozmowa z Samem O. Moorem, założycielem Radical Open Access Collective

Radical Open Access Collective ma cechy tego, co Anna Tsing nazwałaby ukrytymi dobrami wspólnymi (latent commons). „Są to miejsca, w których można szukać sojuszników. Można o nich myśleć jako o ukrytych dobrach wspólnych. Są one ukryte w dwóch znaczeniach: po pierwsze, są wszechobecne, ale rzadko je zauważamy, a po drugie, są nierozwinięte. Kipią niezrealizowanymi możliwościami, są nieuchwytnie”. (fragment wykładu Sama O. Moora w Galway)

Rozmowa została przeprowadzona podczas konferencji RESSH 2024 w Galway, gdzie Sam O. Moore został zaproszony do wygłoszenia wykładu otwierającego pt. *‘Commoning’ the Humanities and the Social Sciences*.

08.08.2024

Dlaczego warto pracować z (meta)danyimi? Workflow

W maju 2019 roku w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie odbyło się wydarzenie DARIAH Annual Event. Zadawano sobie wtedy pytania dotyczące rodzaju i ilości danych produkowanych i gromadzonych przez humanistów. Pytano o rodzaje danych, miejsca ich przechowywania oraz o to, kto jest ich właścicielem. Zastanawiano się nad specyfiką i złożonością danych humanistycznych, a także nad tym, co czyni je wyjątkowymi. Próbowano także definiować i konceptualizować termin „dane”, sytuując je obok bardziej tradycyjnego nazewnictwa źródeł, z

których korzystają i które tworzą nauki humanistyczne. Krótki zapis tego wydarzenia oraz kilka wypowiedzi o danych humanistycznych można obejrzeć pod tym linkiem.

20.06.2024

Metadane jako klucz do szczęścia komunikacyjnego

Jeśli przyjmiemy, że nauka to nie tylko proces zdobywania wiedzy, ale także nieustannie powiększający się zasób, który składa się z wyników badań, możemy z pewną śmiałością stwierdzić, że aktywność naukowa ma sens tylko wtedy, gdy mamy dostęp do efektów badań. Tylko znając aktualne osiągnięcia, możemy produkować nową, wartościową wiedzę. Skoro zatem — w trosce o jakość osiągnięć — wyniki badań powinniśmy oprzeć na wcześniejszych odkryciach innych badaczy, to zjawiskiem kluczowym dla nauki staje się komunikacja.

20.06.2024

Tekst, korpus, wykres. Cyfrowa analiza literatury - przydatne narzędzia

Czy (a może jak?) komputer może czytać literaturę? Choć poziom „rozumienia” tekstu literackiego przez komputer nie odpowiada temu, jak rozumie go człowiek, to narzędzia cyfrowe mogą wydatnie wspomóc różnego rodzaju badania literackie. Dziś nie musimy już ręcznie liczyć wystąpień interesującego nas słowa w tekście. Dzięki zaawansowanym wyszukiwarkom możemy wyszukiwać całe frazy i podobnie zbudowane fragmenty, a lista słów użytych w badanym przez nas utworze może powstać w kilka chwil.

20.06.2024

7 pytań, które warto sobie zadać tworząc korpus do badań

Korpusy, czyli zbiory danych tekstowych, dobranych zgodnie z określonymi kryteriami i odpowiednio opisane, stają się coraz bardziej popularnym narzędziem pracy naukowców i naukowczyń reprezentujących różne dyscypliny. Korzystają z nich przedstawiciele i przedstawicielki dyscyplin takich jak językoznawstwo, ale i socjologia, historia, psychologia, a od pewnego czasu także literaturoznawstwo. Dzięki wykorzystaniu korpusów możliwe jest przetwarzanie zbiorów danych wielokrotnie przekraczających możliwości analityczne człowieka-badacza, co pozwala na stawianie zupełnie nowych pytań badawczych oraz poszukiwanie nowych odpowiedzi na pytania już znane.

27.05.2024

Podcast jako forma komunikacji naukowej. Wstępne rozpoznanie

My, słuchacze i słuchaczki podcastów naukowych i upowszechniających naukę (choć można mieć uzasadnione wątpliwości, czy w przypadku podcastu są to kategorie rozłączne), jesteśmy głodni wiedzy. Szukamy racjonalnego i wspartego dowodami wyjaśnienia tego, co niewyjaśnione. Pragniemy czuć się kompetentni i

świadomości zmian zachodzących w świecie, przełomów, szans na wyjście z kryzysów, dlatego słuchamy (dosłownie!) ekspertów i ekspertek.

09.02.2024

Wyniki ankiety DIAMAS - już dostępne

Z przyjemnością udostępniamy wyniki ankiety dotyczącej wydawnictw instytucjonalnych przeprowadzonej w ramach projektu DIAMAS. Dostępne jest już streszczenie, które przybliży kluczowe ustalenia. Dokumentowi temu towarzyszą raporty krajowe i bardziej szczegółowa analiza, dostępne na stronie internetowej DIAMAS.

24.01.2024

Zaproszenie do otwartych konsultacji na temat dobrych praktyk i standardów wydawniczych

DIAMAS to europejski projekt dotyczący wyzwań stojących przed publikowaniem instytucjonalnym w związku z otwartym dostępem (OA). W działania zaangażowane są 23 organizacje z 12 krajów europejskich, dobrze zorientowane w otwartym dostępie do publikacji akademickich i komunikacji naukowej. Naszym głównym celem jest zrozumienie obecnego stanu wydawnictw instytucjonalnych i/lub dostawców usług (IPSP – Institutional Publishing / Service Providers) w 25 krajach ERA, zwłaszcza tych, które nie pobierają opłat za publikowanie lub czytanie w otwartym dostępie.

01.09.2023

Jak sprawić, by otwarty dostęp do książek stał się powszechną praktyką?

Do 15 września zapraszamy do odpowiadania na ankietę projektu PALOMERA, dotyczącą otwartego dostępu do książek naukowych. Ankieta jest skierowana do instytucji badawczych, naukowców i naukowców, przedstawicieli i przedstawicieli instytucji finansujących badania, wydawnictw, bibliotek i dostawców infrastruktury służących rozpowszechnianiu treści w otwartym dostępie. Dzięki odpowiedziom lepiej zrozumimy wyzwania, jakie napotykają instytucje, które chciałyby rozwijać polityki otwartego dostępu w zakresie wydawnictw książkowych.

03.04.2023

DIAMAS zbiera potrzeby wydawnictw dotyczące czasopism OA / ankieta i spotkanie

Serdecznie zapraszamy wydawnictwa i dostawców usług wydawniczych do wypełnienia ankiety europejskiego projektu DIAMAS na temat publikowania instytucjonalnego, a w szczególności wydawania czasopism w otwartym dostępie. To właśnie dzięki Państwa odpowiedziom partnerzy w projekcie poznają lepiej publikowanie instytucjonalne jako istotny aspekt komunikacji naukowej i opracują

Biuletyn Polonistyczny

odpowiednie zasoby, narzędzia, polityki i strategie, które wspomogą wydawców czasopism naukowych w Europie, w tym w Polsce.

Odpowiedzi zbierane są do 30 kwietnia br.
